

Sprawozdanie z działalności Koła Naukowego Europy Wschodniej za rok akademicki 2021/2022

Jan Skawiński

UNIwersYTET PAPIESKI JANA PAWŁA II
W KRAKOWIE
ORCID: 0000-0003-2803-4168

Szymon Kozieja

UNIwersYTET PAPIESKI JANA PAWŁA II
W KRAKOWIE
ORCID: 0000-0002-7294-8664

Koło Naukowe Europy Wschodniej swoją działalność prowadzi na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Zostało ono reaktywowane w 2018 r. pod zarządkiem pani prezes mgr Moniki Graczyk, która sprawowała tę funkcję do 2020 r. Celem głównym koła jest stymulowanie życia naukowego w zakresie problematyki historii i kultury Europy Wschodniej wśród studentów. Dzięki współpracy z pracownikami naukowymi ma ono także wpływ na rozwój badań w tymże zakresie. Działania podejmowane są zarówno w środowisku akademickim, jak i – w celach popularyzatorskich – poza nim. Istotnym elementem projektów realizowanych wewnątrz społeczności uniwersyteckiej jest wspieranie prowadzenia prac naukowo-badawczych przez swoich członków. W tym celu koło podejmuje różnorodne

inicjatywy. To przede wszystkim organizowanie wydarzeń, które przybierają formę wykładów, prelekcji, konferencji, sesji, zjazdów czy objazdów naukowych. Kluczowym ich komponentem są dyskusje pozwalające na skonfrontowanie własnych wniosków badawczych i przemyśleń z merytoryczną krytyką. Działalność w kole buduje też poczucie sprawczości w jego członkach, którzy dzięki niemu mogą czynnie włączyć się w życie uniwersytetu.

Ostatnie lata przyniosły utrudnienie działalności w związku z zaostrzonymi przepisami sanitarnymi i zdalną formą nauczania. Wymusiło to zmianę metod funkcjonowania koła. W okresie omawianym w sprawozdaniu uniwersytet prowadził nauczanie zarówno w formie zdalnej, jak i hybrydowej, by w późniejszym okresie powrócić do zajęć stacjonarnych. Powrót na uczelnię pozwolił na zrealizowanie konferencji w okresie letnim. Sprawozdanie dotyczy lat akademickich 2020/2021 i 2021/2022. W tekście została przyjęta chronologiczna kolejność wydarzeń.

Rok akademicki 2020/2021 koło rozpoczęło spotkaniem z dr. Mikołaj Volkau, pracownikiem Instytutu Historii Narodowej Akademii Nauki Białorusi w Mińsku. Spotkanie pn. *Szlaki rozwoju, kształtowanie sieci drogowej w Wielkim Księstwie Litewskim w XIV–XVIII wieku i jej wpływ na ewolucję gospodarki i społeczności* odbyło się 10 grudnia 2020 r. Przeprowadzony przez doktora wykład dał okazję do poszerzenia wiedzy studentów na temat historii sieci komunikacyjnej na terenach wschodnich sąsiadów Polski. Ponadto wydarzenie zrodziło wartościową poznawczo dyskusję dotyczącą wyzwań, z jakimi musieli mierzyć się podróżni w omawianym okresie.

15 marca 2021 r. miało miejsce spotkanie z Rafałem Rekowskiem. Omówił on następujący temat: *Historia piłki nożnej w ZSRR*. Referat przybliżył intrygujący świat sowieckiej piłki nożnej, który musiał rozwijać się w specyficznych warunkach państwa totalitarnego.

Pierwszym wydarzeniem zorganizowanym przez koło w roku akademickim 2021/2022 było spotkanie

z dr. hab. Markiem Hałaburdą, wykładowcą Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, miało ono miejsce 7 grudnia 2021 r. Dotyczyło prowadzonych przez niego badań nad historią rzymskokatolickiej diecezji pińskiej w latach 1925–1939. Marek Hałaburda zastosował w nich metodę prozopograficzną. Jest on historykiem zajmującym się dziejami i kulturą krajów Europy Środkowej i Wschodniej w XIX i XX w., losami Kościoła katolickiego na wymienionym obszarze oraz geografią historyczną.

KOŁO NAUKOWE EUROPY WSCHODNIEJ UPJPII

zaprasza na wykład

RZYMSKOKATOLICKA DIECEZJA PIŃSKA (1925-1939)

dr hab. Marek Hałaburda (UPJPII)

**WTOREK
7 GRUDNIA 2021
GODZ. 18:00
STRONA KOŁA EW:
TINY.PL/9DWZN**

KOŁO NAUKOWE
EUROPY WSCHODNIEJ

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

Plakat promujący spotkanie z dr. hab. Markiem Hałaburdą autorstwa lic. Szymona Koziei

15 grudnia został zorganizowany II Wieczór Gier Planszowych. Inicjatywa ta służy integracji studentów z różnych kierunków i wydziałów. Ma ponadto walor edukacyjny, ponieważ oprócz popularnych gier planszowych pojawiają się też tytuły historyczne. Wspólna zabawa staje się podczas tych wieczorów przyczynkiem do dyskusji historycznych między graczami i obserwatorami.

Kolejnym wydarzeniem zorganizowanym przez koło było spotkanie z dr. Pawłem Krokoszem. Miało miejsce 30 marca 2022 r., a głównym tematem była jego książka *Adam Weyde a procesy modernizacyjne armii rosyjskiej na przełomie XVII i XVIII wieku*, napisana wspólnie z dr. hab. Karolem Łopateckim. Spotkanie pozwoliło poszerzyć wiedzę na temat reform wojskowych przeprowadzonych pod rządami Piotra Wielkiego. Zapewniło też okazję do dyskusji, rozmowy na temat wyzwań, jakie stoją przed badaczem piszącym pracę o charakterze biograficznym.

Spotkanie autorskie z dr. Pawłem Krokoszem, zdjęcie autorstwa lic. Gabrieli Waś

Największym wydarzeniem zorganizowanym przez koło była studencko-doktorancka konferencja naukowa pn. *Kalejdoskop przemian, Europa Wschodnia na przestrzeni wieków*, która odbyła się w dniach 12–13 maja. Celem konferencji było przedstawienie referatów z możliwie najszerszego przedziału chronologicznego. Perspektywa ta pozwoliła jej uczestnikom poszerzyć wiedzę na temat aktualnie trwających badań w obszarze zainteresowań naukowych koła. Wydarzenie zgromadziło prelegentów głównie z uczelni krakowskich. Ponadto referaty wygłosili też dr Norbert Morawiec z Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie oraz prof. Lubow Żwanko z Państwowego Uniwersytetu Biotechnologicznego w Charkowie. Wydarzenie zostało zorganizowane z pomocą Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II Avalon i Wydawnictwa Universitas, które przekazały organizatorom książki rozdane następnie prelegentom. Konferencję otworzył swoim wykładem pt. *Europa Wschodnia – specyfika regionu* ks. prof. dr hab. Jan Szczepaniak, następnie zaś jako gość specjalny wypowiedziała się prof. Lubow Żwanko z Państwowego Uniwersytetu Biotechnologicznego w Charkowie. W swoim wystąpieniu zatytułowanym *Polacy w Charkowie (XIX – pocz. XX wieku): od profesorów do uchodźców* przybliżyła ciekawe losy naszych rodaków w wyżej wymienionym mieście. Kolejne referaty wygłosili dr Paweł Krokosz (*Wkład Polaków w poznanie i opisanie Kaukazu w XVII – pocz. XX w.*) i dr Norbert Morawiec [*Polityka historyczna współczesnej Białorusi (kilka uwag badawczych)*]. Następnie głos zabrał lic. Łukasz Węgrzynowicz, przedstawiając referat *Wartość bojowa Kozaków Zaporoskich na podstawie „opisów Ukrainy” Wilhelma Beauplana*. Pierwszy dzień konferencji zamknął swoim wystąpieniem *Syberia we wspomnieniach i zbiorach prywatnych Janiny Góral – perspektywa historii mówionej* lic. Szymon Koziejka.

Ksiądz prof. dr hab. Jan Szczepaniak i prof. dr Lubow Żwanko podczas dyskusji po wygłoszeniu referatów. Zdjęcie autorstwa lic. Gabrieli Waś

Drugi dzień konferencji, 13 maja, otworzyło wystąpienie mgr. Jana Bulaka pt. *Utrzymanie duchowieństwa parafialnego na Ziemiach Zabrzanych do 1844 r. Przykład diecezji żmudzkiej*. Kolejnym prelegentem był mgr Áron Fodor, który wygłosił referat NSZZ „Solidarność” a węgierska prasa podziemna w latach 1981–1982. Następnie swoje prelekcje wygłosili lic. Sebastian Graniczkowski (*Elity Kremla wobec wydarzeń 1926 roku w Polsce*) i lic. Małgorzata Wiczorek (*Kardynałowie Europy Wschodniej XX i XXI wieku – ujęcie statystyczne*). Drugi dzień konferencji zamknęło wystąpienie lic. Andrzeja Szczepańskiego zatytułowane *Turbofolk – bałkański fenomen*. Przerwy pomiędzy referatami kolejnych prelegentów były doskonałą okazją do dyskusji i nawiązania trwałych kontaktów między przedstawicielami z różnych uczelni. Zwieńczeniem całego wydarzenia była zorganizowana

dla uczestników konferencji wycieczka po Krakowie *Ukraińskie ślady w Krakowie*. Studenci stwierdzili, że była to intrygująca perspektywa, z której można spojrzeć na miasto. Zwłaszcza iż śladów takich nie jest zbyt wiele i nie zawsze są oczywiste.

Lic. Małgorzata Wieczorek podczas wystąpienia i lic. Andrzej Szcze-
pański. Zdjęcie autorstwa lic. Stanisława Łopadczaka

Wydarzeniem, które zwieńczyło działalność koła w roku akademickim 2021/2022, było spotkanie z Ignacym Kowalewskim, poetą, muzykiem i lokalnym historykiem amatorem czy może raczej kronikarzem Wieliczki, zatytułowane *Wieliczka dokumentem malowana*. Wydarzenie to pozwoliło spojrzeć na miasto kojarzone i interpretowane głównie przez pryzmat długiej tradycji wydobywania soli z zupełnie innej perspektywy. Gość podczas spotkania ukazywał głównie historię jej mieszkańców, miejsca ważne dla życia lokalnej społeczności. To wydarzenie pozwoliło też zapoznać się z ciekawym artystycznym dorobkiem zaproszonego twórcy.

Opisane inicjatywy realizują główne cele, które stawia sobie koło. Należy do nich wspieranie rozwoju intelektualnego, poszerzanie wiedzy członków, a ponadto popularyzacja aktualnych badań naukowych. Służy temu organizowanie spotkań z pracownikami naukowymi oraz specjalistami w swoich dziedzinach. Wszystkie wydarzenia miały charakter otwarty i były promowane w mediach społecznościowych. Część z nich reklamowały także plakaty rozwieszone w budynkach UPJPII. Zorganizowana przez koło konferencja naukowa pozwoliła nawiązać kontakty ze studentami i absolwentami innych uczelni, co może w przyszłości zaowocować dalszą współpracą na polu naukowym.

Popularyzowany obszar badań cieszy się dużym zainteresowaniem społecznym. Ostatni rok pokazał, że Europa Wschodnia wciąż może być sceną dynamicznych zmian politycznych, które wpływają na sytuację geopolityczną całego świata. Trzeba pamiętać, iż rozgrywające się tam wydarzenia mają swoje przyczyny w skomplikowanej historii tego regionu, który mimo geograficznej bliskości często jest dla Polaków rzeczywistością całkowicie obcą i niezrozumiałą.